

Дейл Карнеги & Associates „Как да преодоляваме тревогата и стреса“

Колко често ни се е случвало да се събудим посред нощ, облени в студена пот, и да се отдадем на размисли по някакъв проблем, с който ни предстои да се сблъскаме на следващия ден или дори в още по-далечно бъдеще? Колко пъти, отдадени на приятно занимание, изведнъж се сепваме и позволяваме на ума си да затъне в някоя глождеща ни мисъл?

Вероятно няма мъж или жена, които да не са усещали ноктите на безпокойството да се впиват в тях в един или друг момент. И все пак, ако седмици или месеци по-късно се върнем към предмета, породил това безпокойство, често откриваме, че онова, което ни е карало да се мятаме в постелята и е вгорчило радостите от ежедневието ни, така и не се е случило или пък далеч не е достигнало размерите, от които сме се опасявали.

Никой проблем досега не е бил решен посредством притеснение. Ако насочим енергията, която изразходваме за него (а то е ненаситен консуматор на енергия), към конструктивни стъпки за решаване на трудностите, пред които сме изправени, то не само ще забравим за страховете и вълненията си, но и ще се превърнем в много по-здрави и щастливи хора.

Тази концепция не е нова. Още от древността мъдреци и философи са я изразявали по най-различни начини.

В своята книга „Как да преодолеем безпокойството и да се радваме на живота“ Дейл Карнеги я разглежда в голяма дълбочина. Дори само някои от съветите, дадени там, могат да ни помогнат да погледнем под различен ъгъл на нещата, за които се тревожим.

Три начина да се преборим с безпокойството

Лесно е да кажем на някого да спре да се притеснява, но съвсем друго е да го сторим на практика. Ето някои полезни насоки в това отношение:

1. Когато сте изправени пред проблем, който ви тормози, не го прехвърляйте в ума си до безкрайност. Посрещнете го лице в лице и вземете решение. Повечето от тревогите ни са резултат на нерешителност.

След като решението вече е взето, придържайте се към него. То може и да не е най-правилното, но всяко положително действие обикновено е по-добро от бездействието. И никога не допускайте грешката да очаквате, че няма да допускате грешки.

2. Преценявайте докъде свършва рационалната мисъл и откъде започва тревогата. Не забравяйте, че да мислим и да се тревожим не е едно и също. Ясната мисъл е конструктивна.

Тревогата е деструктивна.

3. Ако има нещо, което можете да направите, за да решите проблема, който ви гложди, не се колебайте.

Трябва да предприемете всяка възможна стъпка, за да го смъкнете от плещите си. Обитателите на един старчески дом в Ню Йорк се притеснявали да не ги ограбят, когато излизали сами до центъра на града. Постоянният страх принуждавал мнозина от тях изобщо да не напускат уединените си стаи, а други го правели, но със свитосърце. Това продължило, докато един от тях не осъзнал, че всички те са жертва на една и съща тревога и че не правят нищо по въпроса – освен да се тревожат още повече. Той променил посоката на разсъжденията си от униние към действие. В резултат било взето решение да сформират групи помежду си и така заедно да преминават през „опасната зона“ в определени часове от деня. Конструктивната мисъл изместила деструктивното безпокойство и така премахнала проблема.

Когато сте изправени пред някакъв проблем, запитайте се кое е най-лошото, което може да се случи?

Подгответе се да приемете този вариант и след това се опитайте да подобрите положението.

Дейл

Карнеги

Използвайте законите на статистиката

Подобно на много младежи от своето поколение, Майк решил да прекъсне следването си и да поскита из Щатите на автостоп. Майка му изпаднала в ужас. По цели нощи не мигвала, представяйки си всички кошмарни неща, които можели да му се случат. Да бъде убит, отвлечен, арестуван, да се разболеет, да се събере с лоша компания, да стане наркоман и така нататък. Седмици наред не знаела що е покой, престанала да се храни, изгубила интерес към всяка друга област от живота си, освен към безкрайните притеснения.

Тя се обърнала за съвет към своя приятелка, която ѝ припомнила, че хиляди млади хора ежегодно правят същото и че обикновено се разминават без особени проблеми. Предложила ѝ да провери статистиката на полицията, пресата или социалните агенции. И действително тези източници показвали, че само минимален процент от младите „авантюристи“ са имали каквито и да било неприятности. След като майката приела това за факт, съзнанието ѝ се прояснило, тя спряла да се тревожи и животът ѝ се върнал в нормалните си релси. Разбира се, от време на време я жегвало леко безпокойство, но то било напълно поносимо.

След няколко месеца Майк действително се завърнал жив и здрав у дома и продължил образованието си. Ако тя не била погледнала трезво на неговото малко приключение, стресът можел напълно да съсипе нейното здраве и душевното ѝ равновесие.

Живейте в днешния ден

В своята книга „Как да преодолеем безпокойството и да се радваме на живота“ Дейл Карнеги цитира коментара на д-р Уилям Ослър, един от най-известните лекари и философи от началото на ХХ век, направен по време на обръщението му към група студенти от Йейлския университет. Той гласял

следното:

„В един голям океански параход капитанът има възможност да нареди запечатването на даден отсек от трюма, ако неговото наводняване застрашава целия кораб. Всеки от вас представлявамного по-съвършено устройство от океанския лайнер и е тръгнал на по-далечно пътешествие. Затова съветът ми към вас е да се научите да управлявате вътрешната си механика така, че отделните ви дни да бъдат като херметизирани камери. Това е най-сигурният начин да осигурите безопасността на плаването си. Качете се на мостика и се уверете, че преградните стени са в изправност. След всеки етап от живота си натискайте копчето, за да чуete как стоманената плоча се спуска и затваря завинаги миналото – мъртвото Вчера. После натиснете друго копче и изолирайте също толкова здраво още несъстоялото се Утре. Бъдеще не съществува... Бъдещето е днес. Умственото изтощение, напрегането на нервите, загубата на енергия спъват крачките на онзи, който се тревожи за бъдещето... Ето защо запечатвайте тежките врати както откъм носа, така и откъм кърмата и култивирайте у себе си навика да живеете в изолираното отделение на днешния ден“.

Д-р Ослър няма предвид, че не трябва да полагаме усилия в подготовка за бъдещето. Онова, което той иска да каже, е, че най-добрият начин да го сторим е като концентрираме целия си интелект и ентузиазъм, всичката си енергия, за да се справим безупречно със задачите си днес. За да ни улесни в затварянето на тези преградни стени пред миналото и бъдещето, Дейл Карнеги ни предлага да си зададем следните въпроси, като запишем черно на бяло отговорите им.

- Имам ли склонността да се отвличам от живота в настоящето, за да се тревожа за бъдещето или да копнея по някакъв „вълшебен оазис отвъд хоризонта“?
- Вгорчавам ли понякога настоящето си с жалби по минали неща, които са приключени и необратими?
- Ставам ли сутрин с решимостта да „сграбча мига“ – да извлека максималното от предстоящия ден?
- Мога ли да получа повече от живота си, като живея с днешния ден?
- Кога ще се заломя да осъществявам плановете си? Идната седмица?... Утре?... Днес?

Има една стара мъдрост, която гласи: „Миналото е свършено, не можем да го променим; бъдещето е неизвестно; но днешният ден е дар, затова нека го приемем с благодарност“.

Трите врящи гърнета

Лесно е да изгубим надежда, когато ни се струва, че нещата постоянно се обръщат против нас, че с каквото и да се захванем, не постигаме желания резултат. Следната басня обаче ни представя малко по-различен поглед върху живота.

Една млада жена отишла на гости при майка си и взела да ѝ се оплаква от трудностите, които срещала на всяка крачка. Тъкмо преодолявала една от тях и ето че насреща ѝ се надигала друга. Вече била толкова уморена да се бори, че ѝ идело да се предаде и да вдигне ръце от всичко. Майка ѝ я завела в кухнята и сложила върху огъня три гърнета с вода. Когато те заврели, сложила в първото моркови, във второто – яйца, а в третото – мляно кафе. После ги оставила да къкрят и седнала, без да каже нито дума. Минал около половин час и тя ги свалила от огъня. Извадила с един черпак морковите от първото гърне и ги сложила в купа. В друга купа поставила яйцата, а сетне загребала и от кафето и го изсипала в трета купа. Обърнала се към дъщеря си и попитала: „Каж ми сега какво виждаш?“. „Моркови, яйца и кафе“ – отвърнала щерката. Тогава майка ѝ я накарала да дойде по-близо и да пипне морковите. Тя го сторила и видяла, че са омекнали. После ѝ сложила в ръката едно яйце. Тя го счупила, обелила и видяла, че отвътре е твърдо сварено. Накрая старата жена ѝ дала да пробва и от кафето. Тя отпила от купата и се усмихнала, долавяйки силния приятен аромат. „Какво означава всичко това, майко?“ – попитала. „Означава, че и трите неща попаднаха в една и съща беда – във вряща вода. Но всяко едно от тях се държи различно. Морковът влезе силен, корав и неотстъпчив, но горещината го накара да отслабне и омекне. Яйцето беше крехко и чупливо. Само една тънка черупка предпазваше течната му сърцевина, но престоят в кипящата течност го принуди да втвърди вътрешността си. Смлените кафеени зърна обаче бяха най-интересни. След като попаднаха в изпитанието, те промениха самата вода. Тъй че кое от трите си ти, дъще? Когато бедата почука на вратата ти, как ще се държиш? Като моркова, като яйцето или като кафето?“

Задайте си и вие същия въпрос. Какъв съм аз? Дали съм като моркова, корав наглед, но губещ силата си и повяхващ пред болката и несполуките? Или като яйцето, навлязъл в живота с мека и блага сърцевина, която обаче в резултат на смърт, раздяла, финансови несгоди или други изпитания е станала твърда и неподатлива? Дали не показвам пред света само старата си черупка, докато вътрешността ми вече е вдървена и нечувствителна? Или съм като кафето, което променя врящата вода около себе си, същата онази среда, която подлага на изпитание силата му? Попадне

ли веднъж в нея, то изпуска благоуханен аромат. Ако и ние сме такива, то когато обстоятелствата са най-сурови към нас, ние само ще ставаме по-добри и ще показваме скъпоценната си същност. И тъй, в коя категория попадаме? Как посрещаме бедите? Когато ни върхлети изпитание, способни ли сме да се издигнем над него и да променим случващото се около нас?

Най-щастливи не са непременно хората, притежаващи най-много от всичко, а онези, способни да извличат максималното от нещата, които срещат по пътя си. Светлото бъдеще неизменно се базира върху забравеното минало. Няма как да вървим напред в живота, докато не се отърсим от някогашните си провали и страдания.

Придържайте се към старата пословица: *„Когато сме се раждали, ние сме плакали, а всички около нас са се усмихвали. Затова нека живеем така, че когато умрем, ние да се усмихваме, а всички около нас да плачат“.*